САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ УЛУУЫЫН ХАҺЫАТА.

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 18 КҮНҮТТӨН ТАХСАР.

№ 65 (8018). ✦ 1996 сыл бэс ыйын 1 күнэ. Субуота. ✦ Сыаната—1084 солкуобай.

Бу күннэргэ „Сана олох“ хаһыакка 1996 сыл иккис анарыгар сурутуу бара турар.

Күндү аҕааччы! Улууһуҥ хаһыатыгар суруттарарга тиэтэй!

СЫАНАТА: ЧААҺЫНАЙ ДЬОНГО—60000 СОЛК., ТӨРИЛТЭЛЭРГЭ—120000 СОЛК.

КОНФЕРЕНЦИЯ КЭННИТТЭН САНААЛАР

Бу дьыл муус устар 17-18 күннэригэр Дьокуускайга республика баанынайдарын уочарата суох IV конференциялара буолан аста. Онно 20 улуустан 105 делегат кэллэ. Конференция үлэтигэр СР Президенэ М. Е. Николаев кытыннА уонна тыл эттэ. Правительство председателин солбуйаччы Е. А. Борисов, Тыа хаһаайыстыбатын министрэ Ю. Д. Трофимов, Сир реформатыгар уонна сир ресурсаларыгар комитет председателэ И. О. Пахомов, Правительство, министерстволар отделларын начальниктара сырыттылар, санааларын үллэһиннилэр.

Манна өссө Ытык Күөлгэ (13.03.96 с.) илии эгэр улуустар баанынай хаһаайыстыбаларын баҺылыктарын сүбэ мунньахтара бу конференцияҕа бэлэмнэнии, кини сүрүн докумуоннарын ырытыы бэрэдэгинэн буолбутун санатар сөп.

Конференцияҕа «Сахафермер» президенэ В. М. Прокопьев уонна ревизионнай комиссия отчуоттарын дьүүллэһиигэ барыта 27 делегат суруйтарбыттан 19 кини тыл эттэ. Мин санаабар, бу конференция сүрүн уратытынан, кини үлэтин кс хоһоонугар барытыгар диэнэ, буолаары турар РФ Президенин быыбарын сабыдыала билиннэ. Тыл этээччилэр үксүлэрэ кэлэр быыбартан реформа курса улахан тутулуктаарын, экономическай реформа салгыы диригэн барыытыгар билигин олөрөр Президент Б. Н. Ельцин ыытар политиката сөптөөҕүн, быыбарга кинини өйүүллэрин аҥаастык эттилэр. Онон конференция республика бары баанынайдарыгар, сири бас билээччилэригэр буолаары турар быыбарга Б. Н. Ельцин кандидатуратын өйүүргэ ыҥырыы ылынна.

Бу конференция иккис уратыта — аграрнай секторга ыытыллар реформа бытаанык барарын, онуоха туһаннаах министерство, чуолаан, министр Ю. Д. Трофимов ыытар политикалара сөбө суоҕун, оҥу эаһан, кэлин охсуулаах буолуоҕун хирэнтигэлээһин. Республиканы билигин сүүһүнэн мол. солк. иэстээх тыа хаһаайыстыбатын предприятиелара, табаарыстыбалара мукүр үйүнэ тиийэн олороллор, ол эрдэ үорамнычча министерствоны катиллэр. Итиэ түмүгэр үлэбит дьон туох да үллэстэр, наай оҥостор баайдуола, техниката суох хаалтарын, дьадаҥыларын, эстэр-быстар кутталга киирбиттэрин көрөн олорон, министерство хамсатыылаах дьаһалы ылбата сэмэлэнэ. Онон өссө нэһилиэктэрин чэрчитинэн тэриллэн олорор, түгэхтэрэ көстүбүт коллективнай предприятиелары, табаарыстыбалары баанынай хаһаайыстыбаларыгар уларытан тэрийэр туһунан Правительство, густаах министерство дьаһал ылаллара, рекомендациялары оҥорон аграрнай реформаны түргэтэтэллэрэ, дьону-сэргэни быыһаан, туох эмэ илии тутуурдаах барадларын хаччыыллара күннэҕи бэбиэскэнэ тутуллан, баһаарылла охсоро иэдэлааҕын туһунан хас да делегат этиитэ болҕомтөҕө ылылынна. Маныаха рекомендациялары оҥорон дьаһал ылларыгар Тыа хаһаайыстыбатын министерствота сорудахтанна.

Конференция үһүс уратытынан, мин санаабар, өссө кылаабынай уратытынан, тыл этээччилэр үксүлэрэ бэйэлэрин холобурдарыгар, хайдах тэрийиллиттэригэр олоҕуран, баанынай хамсаһыныы ордуктарын, кини бэйэтэ бас билэрдээх буоллаҕына өйө-санаата уларыйарын, ол-бу тутулуктан босхолонорун, кини да кэтэспэтин уонна бэйэ өйүгэр-санаатыгар, дьоҕурдар тиэҥирэн улэлээтэхха-хамсаатахха үчүгэйдик олоруохха собун итэҕэтилээхтик, ыыммарыылаахтык нэлсэбиттэрэ буолла. Итиэ өйү-санааны Президент М. Е. Николаев тыл этэригэр: «...Кини бэйэтэ бас билиитэ суох сайдыбат, оттон государство бас билиитэ суох кинини сайдыбат»,—диэн чигэтэн биэрдэ. Таатттаран делегат Афанасьев Д. Е. голландскай хортуоппуйу үүнэриниэн дьарыктанан, гектартан 250-нуу центнер үүнүүнү ылары сэтиспитин, оттон Нам баанынайа Кузьмин А. А. аастыт сылга 1000 тонна хаппыстаны туттарбытын (биһиги улууспут былырыын 90 т үүнэрбит), Ленскэйтэн сылдьар баанынай хаһаайыстыбатын салайаччыта Буторин М. С. (тордүө буолан) 300 сибиинньэни көрөн-харайан турарын уонна иннинитин көмө, ойобуд бириэмэтигэр оҥоһуллан иһэр буоллаҕына, Удачнайдааҕы ГОК-ты сибиинньэ этиинэн толору хаччыйар кыахтааҕын туһунан этиилэрэ бас билэрдээх кини кыаҕа мунура суоҕун чаҕылхайдык туоһулуулар.

Баанынай хаһаайыстыбатын тыын боппуруоһа — сир. Ол да иһин конференцияҕа бу боппуруос тула сүрүн санаа уонна уопсай түмүк бинр: сирэ чаанынай бэс билии наада. Билигин республикаҕа баар 3696 баанынай хаһаайыстыбалара сирдэрин нэннинэн маннык арахсаллар: 3 гектарга диэри сирдээх 201, 4-5 гектарга диэри 207, 6-10 диэри гектардаах 547, 11-20 диэри гектардаах 820, 21-50 диэри гектардаах 1195, 51-70 диэри гектардаах 269, 71-100 гектарга диэри 191, 101-200 гектарга диэри сирдээх 190 уонна 200 гектартан үөһэ сирдээх 70 хаһаайыстыба баар. Ол эбэтэр уопсай туһаналлар тыа хаһаайыстыбатыгар аналлаах сир 11,8 бырыыбана баанынайдарга баар. Президент байэтин этиитин сиргэ сыныаннан саҕалаабыта уонна бу кэлин дьаҥны, сахалар сүрүн дьарыктыыр буоларын быымытыынан, сири бас билиигэ биэрэр эрэ буоллахха сиргэ сыныан уларыйан, туһсуон собун туһунан тоҕоостоох бэлиэтээтэ.

Тыа хаһаайыстыбатын бородуукуйатын оҥорооччулар барыы бинр муостаҕа, тэҥ балаһыанньаҕа турбаттара, ким эрдэ маанылаара, ким эрдэ нойгононоро, быһата, кинилэрэ утарыта туруортуу сатаанын политиката ыытыллара сытыы сэмэҕэ турда. Кырдьык, дьаҥны, тыа хаһаайыстыбатын бородуукуйатын уопсай ахсааныттан баанынай (чаанынайы хоһоон) 1995 сылга 60 бырыыбанын оҥорон таһаарар баран, государство көмөтүн 19,6 бырыыбанын эрдэ ылларын төһө сөптөөх диэҕэй?!

Отчуоттуур дакылаатка баанынайдар аастыт сылларга 12865 төбө киирэр 438 хотонуу, 131 гараһы, хас да сүүһүнэн километр усталаах күрүөҥ тутан баран, тыа хаһаайыстыбатын тутуутугар бириллэр үп 2 бырыыбанытар эрдэ тиксэллэрэ ыйылынна. РФ Правительствотын уураабынан, баанынайдар тутуулларын үбүлэһиигэ уопсай тыа хаһаайыстыбатын объектэрин тутууга коруллар үп 15 бырыыбанытын итэҕэһэ суоҕа бириллиэхтээҕэ, 10 сүүһүттэн ордук төбө киирэр хотонуу тутуунна ороскуотун 50 бырыыбанын государство уйунуохтааҕа олоххо киирбэтэ. Министерство, ыолутунан бэриллэр үп кэмэйэ кыратыгар, тиийбэтигэр сигэкэр уонна онон туһанан баанынайдары үбүлэһиини көрө да сатаабат. Ол кырдьык. Бу барыта государство өрүттэн оҥоһуллар көмө аадырыстаан тэрийиллэр механизма ситэтэ суоҕун, хас биирдии бородуукуйа оҥорооччуга чопчу тиийэр хонтуруола молтоҕун уонна сотору кэмнэн көммөт туруктааҕын көрдөрдө. Президент бу боппуруоска тохтуурдар тыа сиригэр, кини дьонугар көмөлөһөргө аналлаах арааас структуралар тэриллэн баран, бастаан бэйэлэрин коруналлэрин, дьаһ-уот, кабинет оҥостоллорун, массыына будуналларын, онон көмөҕө бириллэр кырх үп-харчы куоракка, кинигэ хаваларын туһунан этиитэ даҥаны бу дьыалаҕа балаһыанньа быстар молтоҕун дакаастыыр.

Арыый сонун санааны бу боппуруоска иккис күн М. Е. Николаевы кытта буолбут көрсүһүүгэ И. О. Пахомов этэ. Кини саныырынан, быыл көрүллүбүт 380 млрд. солк. суумалаах дотацияны маннык үллэриэххэ сөп: билигин тыа сиригэр чаанынай дьиэлээх обох оттунан сыл тахсар 70 тыс. ыал баар, кинилэргэ 2-лии мол. солк. биэрдэххэ, 140 млрд. солк. барар, 190 млрд. солк. төрүүр ыныах, биэ, таба төбүтүгэр үлэриэххэ уонна хаалбыт 50-са млрд. солк. бородуукуйаны астааһыныгга биэриэххэ. Оттон тыа хаһаайыстыбатын бородуукуйатыгар сыананы боскох ыытар сөп. Оччотугар орто баайыылаах тыа сирин хас биирдии ыалыгар 6-8 мил. солк. суумалаах көмө тиксиэн сөп диэн холобурдаата. Итиннинэ хабааннаах биһигиттэн, бородуукуйаны оҥорооччулартан, государство көмөтүн хас биирдибитигэр хайдах тиириэрдэр суолун тобуларга Правительствоҕа санаабытын этэн, сүбэлэмэ буоларбытын күүтэллэр, кэтэһэллэр.

Ыолуок боппуруоһа бу да конференцияҕа тумнуута хаалбата уонна ол аастыт III (1994 с.) конференциятан туох да хамсаһын, уларыйыы тахсыбатаҕын көрдөрдө. Аастыкка даҕаны, бу да сырыыга делегаттар баанынайга биир эрэ ыолуок—сир эрэ ыолуога баар буолуохтааҕын туруорустулар. Оны таһынан эмиэ баанынайдары түмэр ассоциациялар уонна предпринимательствоҕа дьарыктанар баанынайдар олус элбэх эбии ыолуоктарын толуулларын, бу дьон булан-талан саҥаны олоххо киллэрэр баҕаларын, дьулуурун атахтыырын, төһөнөн үчүгэйдик улаханнын да, соччонон элбэх ыолуоту толуурун кинин да көҕүлэҥэтин эттилэр. Онон ыолуок политиката бэрэдэктиир эмиэ ыалбыта ыуолкайдык ыыытыллыа.

Баанынай хаһаайыстыбатын, чаанынай хаһаайыстыба иккис тыын боппуруостара—оҥоһуллубут бородуукуйаны батарыы. Маны эмиэ аастыттан улахан уларыйыы, хамсаһын тахса илиэ көҕүнэ. Арай иһин сэҥэрэрэ баар—куоракка баанынай рынога аһыллан үлэлээн эрдэ. Ол эрдэри Дьокуускайтан делегат Кривогорницын Э. С. бу куоракка мин бородуукуйабар ким да наадыйбат, хата, кимиэ кытта дуогабардаһан эмиэ-үүнүү батарабыный диэн ыйытыы-этиитэ эгэ Чурапчыттан киллэрэн куоракка эмиэ-арыыбын атыылыам диэн саныыр кинини элбэх толкуйга түһэрэр. Кырдьык, тоҺо да олохтоох бородуукуйа кэлин бородуукуйатаҕар 25 тогуя иҥэмтэлээбин иһин, сыаната икки төгүл ыарахан буоллаҕына, ким атыылаһыай? Быйыл Правительство республика наадыйыытыгар анаан тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарыгар (эккэ, арыыга, оҕуруот аһыгар) урукку курдук быһаччы промышленнай кинилэргэ үп-кредит биэрбэт гына дьаһанан эрдэ уонна аһы-үөлү улуустарынан промышленнай кинилэргэ анаталаабыта уонна сыаналар ыраастаһыларын промышленнигар олохтоох бюджекка киллэрэр үптэриэн сантараар саҥаалаҕа ханнык эмэ эрдэ ыымын үоскэтэр. Ол эрдэри тоҺолоох уураах, дьаһал туолбатах хаалларый, бу сыныыга оннук буолбатар ханнык.

Билигин турбутунан, улууска 381 баанынай хаһаайыстыбата баар, оттон ыаллыы Уус-Алдаҥа 509 хаһаайыстыба. Бастаан тэриллэн барыыга нэһилиэктэргэ 10-нуу-15-тии баанынай хаһаайыстыбаларыгар түмсэн үлэни саҕалаабыт буоллахпытына, кэлин кыаҕыран, техника булунан, база оҥостон иэстэх ахсын бытарыйыы, чоҕо биирдии ыалынан тэриллэн барыы хайысхата баһыйар оруолу ылар. Бу сөптөөх процесс. Олус бытарыйыы тахсаары гынна, баанынай хаһаайыстыбата натуральнай хаһаайыстыбаҕа кубулуйан эрдэр диэн маннан куттанымыахха. Конференцияҕа Президент М. Е. Николаев республикабытыгар кэлэр өрүүгэр тыа хаһаайыстыбатын сайдыыта чаанынай хаһаайыстыбанан барыаҕа, ол кистэл буолбатах диэн билиннитэ даҕаны түбэспиччэ санатыллыбата. Кооперация туһунан Сокуон олоххо киирэн үлэлээтиҥинэ уонна оҥоһуллан тахсар бородуукуйа батарыллар чуолкай механизма тобулуннаҕына, эрдэ тиллэр буоллаҕына, наадатынан көрөн, ньымса тэриллиилээх, чоҕо баанынай хаһаайыстыбалара хаһан баҕарар түмсүохтэрэ, күүстэрин холбуохтара. Ол иннитэн билигин баар, үлэлии олорор ассоциа-

(Бүтүүтүн 2 стр. көр).

КОНФЕРЕНЦИЯ КЭННИТТЭН САНААЛАР

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

циялары эрдэттэн кооперациялаах диэн хайыыннарыахха, суох нэйилиэктэригэр ассоциациялары тэрийэн, баһынай хаһаайыстыбаларын үлэлэрин сүрүннүннүннэ, наһаа атарах-сатаах ыытыахха, түмүннүннэ наада. Биллиэн ассоциациялар баар нэйилиэктэригэр бородуукуоскуйаны астааһыныга, батарыйа, сирэ кытта үлэҕэ, техника оҥоруулуурдар, бэтон да атыы салааларгa кооперациялааһын хайыы-үйэлэ тэнгиэн эрэр. Мин санаабар, саҥалыстаах саҥа, сыбаа сүбүлүү көрүүгэ сылдьыс, сибиэньэ министиэрэ кыттыһан эмиэ кооперация элементэрин киллэрэн үлэлиэргэ барыы кыахтар бааллар. Уопсайынан, Улуус Мунньаҕын V сессиятынан ылыллыыбыт «Улуускэ 1995—1998 сс. нэйилиэктэриэн бородуукуоскуйаны оҥоруута, идэтитиигэ уонна кооперациялааһыныга киириҥэ сүрүн хайысхалар» кумааҕыга хаалбакка, үлэни хамнаһы тэрийиигэ сүрүннүүр торут докумуоннар быыстыынан тирэх буоллалларын тыа хаһаайыстыбатын управлениета ирдиэхтээх уонна ситиһиэхтээх.

Улуускэ ханнык баҕарар таһымнаах түмсүүлэргэ, мунньахтарга баһынай хаһаайыстыбаларынан үлэлээһин, сайдыы хайысхалара ордуктарын тустарынан үгүстүк кэпсэтиһэбит, бэйэ-бэйэбитин хардарыта агитациялаһабыт, ойдэтүүбүт. Ол гынан баран, оччо нэйилиэннэ кэнг арааттыгар кылаан итэҕэйэллиит, ойу-санааны, тылы-ону сити-хото тэрдибэппит, ойдэппэппит. Бэйэбит эрэ испитигэр ырыстыһабыт, соппоһобут. Онон аграрнай реформа тыа сиригэр барыстын түргэтэтэр, чаһынай бас билии ордуктарын дьоҥҥо-сэргэҕэ тиэрдэр, ойдэтэр иннэттэн мин «Саха сирэ» хаһыат «Алаһа», «Маннык аттаах» курдук сыһыарыларыгар анал матырыйаалдар тахсаллара наадалаах туһунан иккис күннэ буолбут көрсүүгэ эппитим бу хаһыат редакциятын ортотун ойобулу ылла. Оттон бородуукуоскуйаны астааһыныга уонна батарыыга бу сылга быһаарар оруола үрдэн иэрин быһыытынан, туспаах салааны сайыннарыыга дотация коруллэрэ наадатын туһунан этиим Правительство бэрэстэбиитэллэриэн ойоммото.

Конференцияҕа, иккис күн буолбут көрсүһүүгэ кредит, сууда туһунан кэпсэтии, саваҥ ахастыныыта тарыста. Ол сүр даҕаны, биллиэн рыынок сыһыаннаһыларыгар, үл-хаҥны быһаарар оруола хаһаастаатаҕар да үрдэбит кэмигэр бу бэлэмнэрэ, арыылаан кэбиһэр сатаммата биллэр. Бастакынан тэриллэн аграрнай секторга реформаны сабалаабыт баһынай хаһаайыстыбалара, кырдьык, государство ойобулуҥэн, комотуҥэн туһаммыттара мэйдэхиллибит. Кэлин, кредит бэлэмнэрэ барыы салааларгa шарааһыт, кини быраһыана 200 чаҕэрэ тиийэ сылдьыбыт кэмнэриэгэр ону эдэн, туһанан бырыһыанын өссө толуон диэн ханнык саҥа тэриллэр баһынай ылыныаҕай, көстэн турар хабалаҕа киириэҕэй?!

Саҥа тэриллэр, техника бүлүүлэр, база оҥостор баһынайга государство ортуттэн уһун болдьохтоох, кыра быраһыаннаах, чэпчэтиллэх кредит эрэ кини атаҕар туран 3-5 сылынан бородуукуоскуйа оҥорон таһаарарыгар дьиҥнэх комо буолуох этэ. Үгүстүк тыа хаһаайыстыбатын тэриллэрэ, баһынайдар толкуйдаабыт, толкуйдаабыт да суох эрээри албэх кредити ылалларын, онон государство комото кумахха уонна куплут курдук аһарын туһунан айдааралар, уопсайынан, аграрнай секторга бэриллэр үп кэлтэй ноюоту эрэ аҕаларын куолулуулар. Биллиэн сыана туохха барытыгар—техникаҕа, уматыныка, комбикормна мунгуна суох үрдүү турар, оттон тыа хаһаайыстыбатын бородуукуоскуйатыгар уонна кинниэхэ оҥоһуллар государственнай ойобул кутуйах хаамыстыыран улаатар кэмигэр ылыллыыбыт кредити уу харчыттан ууран биэрэргэ үгүс ыарахаттары уоскэтэр. М. Е. Николаев кредит бэлэмнэрэ барыйарыгар кэлэр ортуҥэр тыа хаһаайыстыбатыгар бэриллэр уһун болдьохтоох кредиттэри уу харчыттан буолбакка, оҥоһуллар бородуукуоскуйаттан аахсыы, тоннорүү принциптэрин киллэрдэххэ хайдах буолуой диэн саҥа, сонун санааны этэ, ол сэнээрдиини ылла уонна улаханнык ойоннө. Эмиэ маннык Президент кини тоҕоостоох кыаҕырар да, сотчоҕор ойо-санаата кэлэн, сайдан иннэхтээх уонна кыаммакка, кырдьаҕаска комолоһүү, кинилэри көрүү-истии сахалар былыргыттан олохсуйбут биир үгүс үгэстит буоларыттан, спонсорство, меценатство сайдыахтаах диэн бэйэтин этиитин түмүктээтэ.

Бэлэбэр түмүгэр, Конференцияҕа А. А. Гулиев «Сахафермер» государственнай-кооперативнай ассоциация президиэнэ Тыа хаһаайыстыбатын министиэрэ Тыа хаһаайыстыбатын министиэрэ Сабиэт саастаабыгар биһиги улуустан М. Чистяковтан Сабиэт саастаабыгар биһиги улуустан М. Н. Корякин уонна Р. С. Барашков, эмиэ 7 чилиэннэх ревизионнай комиссия саастаабыгар «Чаҥыр» нах ревизионнай комиссия саастаабыгар И. В. баһынай хаһаайыстыбатын салайаачыта Ануфриев киирдилэр.

Конференция үлэтин хаамыытыттан көрдөхпө уонна иккис күн Президент М. Е. Николаевы кытта корна иккис күн Президент М. Е. Николаевы кытта сүһүү кэннэттэн уопсай түмүк оҥорор буоллахха, тыа сиригэр аграрнай реформаны ыытыыта баһынайдар аграрнай реформаны ыытыыта сиригэр аграрнай реформаны ыытыыта баһынайдар тэриллэрэ, баһынайдар тэриллэрэ, баһынайдар тэриллэрэ уонна тыа хаһаайыстыбатын

Үөрэнээччилэргэ анаалаах таһаарыы

БАСТАКЫ ҮРДЭЛ

ОМУК ТЫЛЫН ҮӨРЭТИИ— ОЛОХПУТ ИРДЭБИЛЭ

Омук тылын төрөөбүт тылбыт курдук билии олох ирдэбилинэн буолан иһэр. Оскуолаҕа ол иһин болҕомто бу предметкэ күүһүрдэ. Быйыл биһиги оскуолабытыттан Маша Флегонтова (VII кылаас) улуус омук тылыгар олимпиадатыгар иккис, Маша Федорова (VIII кылаас), Люся Саввина (IX кылаас) үһүс, онус кылаастан Вася Филатов бастакы миэстэлэри ылбылар. Кинилэри Дьячковская Татьяна Михайловна уонна Абрамова Апрелина Семеновна үөрэтэллэр.

Оскуолабытыгар омук тылыгар анаалаах нэдиэлэ олус интэриэһинэйдик ааспыта. «Бастыҥ тылбаасчыт», «Грамматиканы туйгунук билээччи» конкурстар буолбуттара. Английскай тылга Коля Павлов (IX кылаас), Вася Филатов, французскайга Марианна Петрова (X кылаас) туйгун билиилээхтэрин көрдөрдүлэр. «Сибэтиэй Валентин күнэ» эмиэ доҕотуулаахтык ааспыта. Кылаастар араас быһыылаах, бэй ис хоһоонноох эрнин хаһыаттарын таһаарбыттара, учууталларыгар, истиҥ табаарыстарыгар эҕэрдэ открыткалары ыыппыттара.

Нэдиэлэни түмүктүүр киэһэни үс кыыс үс тылынан хомоҕойдук кэпсээн-ипсээн аспыттара. Шотландияттан, Англияттан, Францияттан, Новай Зеландияттан, Канадаттан, о. д. а. сирдэртэн кэлбит ыалдьыттары кытта көрсүбүттэрэ, алгыс ыйытыылары биэрбиттэрэ. Ол кэнниттэн нэдиэлэҕэ ситиһиилээхтик кыттыбыт оҕолорго грамоталар туттарыллыбыттарэ. «Сибэтиэй Валентин күнүнэн» үрдүк кылаастар оҕолорутар миссис уонна мистер заттара интэриллибиттэрэ. Итиҥ аатты Захаров Стас уонна Ноева Дуня ылбыттара. Оттон «Мисс уонна Мистер интеллект» конкурс 4 түһүмэҕиэн ыытыллыбыта: бэйэни билиһиниэрин, сөбүлүүр предмети рекламалааһын, түргэн эпиэт, талаанна дьоҕуру көрдөрүү. Кылаастартан биирдии ыаара кыттыбыта. Бу ыарахан эрээри интэриэһинэй конкурс түмүгүнэн талааннарын, булугас өйдөрүн көрдөрбүт IX кылаас үөрэнээччилэрэ Алена Максимова, Гена Турантаев кыайыылаах тахсыбыттара.

Сотору үөрэх дьыла түмүктэнэ, Оччөҕо биһиги оскуолабыт бастыҥ үөрэнээччилэрэ Степа Борисов (VIII кылаас) Великобританияҕа, английскай тылга региональнай олимпиада кыайыылаахха Вася Филатов Бореҥа, Марианна Петрова Францияҕа омук тылын салгыы үөрэтэ, сыныһана барыахтара. Кинилэргэ уонна учууталларбытыгар өссө үрдүк ситиһиилэри баҕарабыт.

Саескылана ПАВЛУЦКАЯ, Дуня НОЕВА, Д. П. Коркин аатынан республикатаабы орто интернат-оскуола X кылааһын үөрэнээччилэрэ.

АҔА УОННА ОҔОЛОР

Былыр сахалар оҕолорун батыһыннара сылдьан үлэҕэ, үчүгэй сиэрэ-майгыга үөрэтэллэрэ. Кэлин детсад, оскуола үөдүйэн оҕо дьиэтиттэн-уотуттан тэйиитэ таһаарылыыта. Ол да иһин оҕолор иҥаҕаларын өйдөөбүттэр. Быһата, аҕалар оҕо иитиитигэр оруолларын үрдэтэр, болҕомтону уурар наада буолла.

Биһиэхэ, Хайахсыкка, «Аҕа—кыыс оҕо киэн туттуута, уол оҕо тирэҕэ» диэн девизтээх түөлбэлэриэн уус-уран самодеятельноһы көрүү буолла. Оскуола түөлбэ тэрээһиниэ мөлтөх буолан, кыттыбатаҕа хомолтолоох. Тематын киэнник арыйан «Ураһалаах» түөлбэ бастаата. Маны таһыран аҕалар уруоктарга сылдьан оҕолор үөрэхха сыһыаннарын көрдүлэр. «Оҕону иитии—сүрүн сорукпут» диэн темаҕа аҕалар конференциялара ыытылыына. Оҕону куһаҕан дьалыктан хайдах арахпаччылыыр туһунан итийэн-кутуйан кэпсэттилэр. Уол оҕону иитиигэ аҕалар үлэни күүһүрдэргэ быһаарыстылар. Ол эрээри 75 аҕаттан 25-тэрэ эрэ конференцияҕа кэлбитэ аҕалар былыргы да оҕо иитиитигэр ситэ-хото ыйса иликтэрин көрдөрөр.

Настя ЕГОРОВА, «Ыра» корпост.

Таня маладьыас!

Хас сарсыарда аайы суумка тутуурдаах, куйуһун курдук чөрөччү улаатан иһэр кыысчаан тиэтэйэ-саарайа дөрөҥнүүр Толстоухова Танялыын үөрэ-көтө оскуола диэки баран иһэрин үгүстүк көрөөччүбүн. Бу—Мутулай «Баҕа саная» оскуолатын IX кылааһын үөрэнээччита Таня Захарова.

Таня 7 сааһын туолан оскуолаҕа боруогун атыллыаҕыттан ыаар «4, уонна «5» сыаналарынан үөрэнэр. Кылааһыгар ааҕа бастаан биргэ үөрэнэр доҕотторо кинини старостанан талбыттара, оттон —кылаас лидерэ, үөрэх сектора, араас общественнай үлэлэр...

Таня төрөппүттэрин утумнаан кэрэҕэ, үчүгэйгэ тардыһара кыра кылаастан биллибит, өссө 1 кылааска үөрэнэ сылдьан 1988 с. Мыйдаҕаайыта, Майаҕа ыытыллыбыт ырыа конкурстарыгар кыттан, биргэ үөрэнэр табаарыһыныын Лаврентьева Светалыын лауреат үрдүк аатын ылбыттара, грамотанан, сыаналаах бэлэҕинэн наҕараадаламмыттара. Таня анаардас кэрэ эйгэтиэн, ырыаһан эрэ үлүһүйбөт. Кини оскуолаҕа, улууска биллэр спортсменка. Сборка хоһоонуутун остуол тенниситтэн саҥалаан кэлин байыаннай-прикладной многоборьеҕа дьарыктаан үчүгэй көрдөрүүлэри ситистэ. Нэһилиэгин, улууһун, илин эҥэр улуустар улахан күрэхтэһиилэригэр табыллан кыттан миэстэлэһэн, ытыыта спорт маастарыгар кандидат куорматын толоров доҕотторун, нэһилиэгин дьоҥун-сэргэтин үөрэтэ.

Сүрүн үлэ—үөрэх. Төҕүс сыл устатыгар эдэх олимпиадаларга, конкурстарга кыттан куһаҕана суох түмүктэри ситистэ.

БҮГҮН— БҮТҮН ААН ДОЙДУТААҔЫ ОҔО КӨМҮСКЭЛИН КҮНЭ

1993 с. VI кылааска үөрэнэ сылдьан эдэр кыраайы үөрэтээччилэр XXIV республикатаабы конференцияларыгар биир дойдулааҕа отоһут, олоҥхоһут Ырыа Ыныычаан туһунан дакылаат оҥорон Лаврентьева Светалыын II миэстэни ылбыттара. 1995 с. улуустаабы үөрэнээччилэр олимпиадаларыгар бастаабыта, былыр иккис миэстэ буолла. Ааспыт саас «Дьоҕур» куруук иһинэн тэриллибит республикатаабы физмат оскуола технологическай салаатыгар үөрэнэн таҕыста.

Захаровтар дьиэ кэргэннэригэр оҕолор үһүөлэр, Убайа Иван Мутудайдаабы «Саҕах» киин үлэлиитэ, эдьиийэ Вика СГУ-га төрүт культура факультетыгар II курска ситиһиилэхтик үөрэнэ сылдьар, Аҕалара Иван Степанович Мутудай орто оскуолатыгар ыытыы куруһуогун салайар, улууска спорт бөлүөгүгэр соҕотох тренер. Кини уһуйбут, үөрэппит оҕолоро республика чемпионнара Илин Сибиргэ, атын да улахан күрэхтэһиилэргэ ситиһиилэхтик нөмүгүүлэр.

Ыал иҥэтэ Татьяна Егоровна оскуолаҕа төрүт культура учууталынан айымньылаахтык үлэлиир. Оскуолаҕа «Колуҥнаҕан» ырыа-уҥкуу ансамблын төрүттэбитэ, нэһилиэк слоҕун-дьаһаҕын, олорон аспыт историятын үөрэтэр краевед. Улуус хаһыатын общественнай корреспондента. Таняны, төрөппүттэрин үтүө үгэстэрин өссө утумнаан, нэһилиэгин дьоҥун-сэргэтин үөрдэн сайдыы, кэрэҕэ тардыһыы үчүгэй түмүктэрин көрдөрүө диэн эрэнэбин. Кини баҕа санаата —геолог идэтин баһылаабын.

Таняҕа олох, үөрэх аартыгар дьоллоох айаны баҕарабын!

Григорий МАКАРОВ, пенсионер, учуутал «Челябинскай-40» ветерана.

Сиимэнка: IX кылаас бастыҥ үөрэнээччитэ Таня Захарова.

Чэлгийэ тур, төрөөбүт айылҕабыт

Айылҕа уонна доруобуйа быстыспат сибээстээхтэр. Уубут, ошпут-маспыт тоҥнэн ыраас буолар да, араас ыарыылар туруулара мөлтүүр. Ол да иһин дойду үрдүнэн экологическай хамсааһын биллэрдик күүһүрдэ. СГУ-га экология кафедрата аҕыллыбыта. Экологическай хайысхалаах оскуолалар, кылаастар баар буоллулар. Холобур, Сылаанга, Аммаҕа. Ол эрээри Сылаанга, Мыйдаҕаайыга, Чакырга, Төлөйгө тэҥнэтэххэ сорох бөҕүөлэктэрбит санитарнай туруктара мөлтөх. Маны күүскэ кэрдиҥ, ойууру, күөллэри ыраастаабат буолуу салҕанар. Баар-суох күөлбүт—Чурапчы эбэ уутун дьуота аҕыйах. Оттон ол кини доруобуйатыгар охсуута улахан. Быстахтыы ыллахха, кыайан улаатыаҥыт.

Итиҥ туһунан Чурапчы II сүһүөх оскуолатыгар «Экология тиэргэнтэн саҕаланар» диэн темаҕа конференцияҕа улуустаабы айылҕа харыстабылын комитетын председателэ В. М. Монастырев, эндокринолог-врач А. Г. Ермолаева эттилэр, Бальыктаахын, атын да кыылы-сүөлү бултаахын кыайан бэрэҥэтэммат.

Сайын айылҕаны харыстааһын үлэтин ыытарга бөҕүр табыгастаах кэм. Оонньоо оҕолор 2000 сылга диэри улуус айылҕатын харыстааһынга былааннаах үлэни тэриллэргэ ыытарыы ыытыллыбыт. Онно оҕолор уонна төрөппүттэр бөҕүөлэктэри, күөллэри ыраастааһыҥҥа көхтөөхтүн кытталлара этиллиннэ. Хонтуруоллуур үлэни күүһүрдүөхха. Нэһилиэннэ ортотугар ниитэ-өйдөтөр үлэни ыытыахха.

Надя КОЖУРОВА, гимназия XI кылааһын үөрэнээччитэ.

Эдэр худуоһуннуктар, боксердар

Гимназия журналыстыаҕа куруһуогун оҕолорго Хатылыы орто оскуолатыгар бара сырыттыбыт, араас идэлээх, дьарыктаах оҕолордуун көрүстүбүт.

Эдэр худуоһуннуктар куруһуоктарыгар III кылаастан VI-га диэри үөйүүлэлэр эбит. Оҕолор алгыс уруһуйдарын көрдөрдүлэр, туугу сөбүлүүлэрин кэпсээтилэр.

—Анаарыыаан, гуһынан өйүүлүүбүт, эскизтэри оҥоробут. Дьүһүүнү бэйэбит талабыт, араас кыраскалары булкуйан, атын дьүһүнү таһаарабыт. Ордук айылҕа көстүүтүн ордоробут.

—Тусх ситиһиилэрдээхпит?

—Конкурска барыы кыттаары бэлэмнэнэбит. Арыы, тэбах куһаҕаны туһунан хартыына айыахтаахпыт. Улууска үчүгэй буоллаҕына, Дьокуускайга ыытыллыахтаах.

—Тугу уруһуйдууру ыарыҥнатаҕыт?

—Киһи сиэйин бөҕөрөр наһаа ыарахан,—уолаттар ого тыыналлар.

—Оссо тугу уруһуйдуугут?

—Чороону, туос иһиттэри.

—Ким курдук буолуоххутун баҕараҕыт,—диэбиппэр барыа да мух-мах бардылар. Арай биир уолчаан:

—Иван Степанович курдук,—диэн хоруйдаата. И. С. Белюкин—уруһуй учуутала.

Бокс секциятыгар оҕолор бэҕис кылаастан саҕалаан оскуоланы бүтэриэхтэриэгэр диэри дьарыктаныллар. Тренердэрэ Григорий Михайлович Кривошапкин. Чакырга ыытыллыыбыт оҕолор республикатаабы күрэхтэһиилэриэгэр Петров Миша, Романов Сеня, Федоров Дима бастаабыттар. Яковлев Сеня, Новгородов Никита иккис миэстэлэммиттэр. Томпоо буолбут улуус чемпионатыгар Яковлев Сеня, Марков Андрей чемпионнаабыттар. Дьиппонгко күрэхтэһиигэ түөрт оҕо барыы миэстэлэспиттэр.

—Бокс туох туһалааҕый?

—Өй-санаа сайдарыгар, доруобуйа тупсарыгар улахан туһалаах,—диир оскуола ниитэр үлэҕэ завуча.— Сэҥа дьарыктанан эрэр дьон диэтэххэ, ситиһиилэрэ улахан—республикаҕа бастакы миэстэ!

Наташа ЭВЕРСТОВА, гимназия X кылааһын үөрэнээччитэ.

ЫРЫА ТУҺҮЛГЭТЭ

Мутудай «Баҕа саная» оскуолатыгар «Күн бытархайа» диэн кыра кылаас оҕолоругар ырыа конкурса буолла. Бастакы турга 20-тэн тахса оҕо кастыына. Сценаҕа биир-биир талааннар тахсыталаан кэтилэр.

Ырыа туһүлгэтин «Нарыйа Куо» мини-мода студиятын оҕолоро кыраасат тилэр. Студияны IX ыы-хаалан, иккис ырыаларын

лаас үөрэнээччилэрэ Светта Варламова уонна Валя Иванова салайаллар.

Бастакы тур түмүгүнэн 7 оҕо финалга таҕыста. Эрдэ туораабыттарга үрдүкү кылаас үөрэнээччилэрэ баҥалара олохтообут биринстэрин туттардылар.

Хас да оҕо тэҥнэтэн толордулар. 9 ырыаһыт «Алаас сибэккилэрэ» конкурска кыттар чиэстээх үөрдүлэр-көттүлэр. Оскуолабыт үс лауреат оҕото бэлэмнэммит биринстэрин Захаров Пэдик, Попова Катя ылылар.

Светлана ЛАВРЕНТЬЕВА, IX кылаас үөрэнээччитэ.

Эҕэрдэлиибит!

Күн сайын көрдөрөөт күн-күбэй нйэбитин, тапталлах эдэйиэбэтин. Кытаанах орто оскуолатын ветеран-учууталын, Россия үөрэҕиратын туйгунун ПОПОВА Христина Николаевнаны үйэ аҥардаах үбүлүйэйгүнэн, оҕону үөрэтиигэ-итиигэ үлэлээбитин 30 сыла буолбутунан сахалыы сайаҕастык, ураанхайдык уйаҕастык уруйдуубут-айхаллыыбыт. Оҕо саастыытыттан бүөбэйдэйэн, көрөн-истэн тиэнэр тиэхэнит, үтүө өйөбүлбүт буоларгар истиг махталбытын тиэрдэн туран, ыырдыыта бэриммэккэ, күн буолан сылаанан күүһүнэ, дорообойдык, дьоллоохтук биһигиини үөрдэ уйунтан-уйунчук олоруоҥ баҕарабыт.

Кэргэннэг, оҕолоруг, Сорокоумовтар, Лонгиновтар, Хайахсыттан Филипповтар, Дьокуускайтан Дьячковскайдар, Протодьяконовтар.

x x x

Күндүтүк саныыр дьүөгэбитин, биирдэ үлэлиир табаарыспытын, Болтоно нэйиитэтин олохтооҕун НАХСЫЛОВА Любовь Степановнаны ураа муостаа ҕы, сыстай сиэллээҕи далаҥсиит, дьон-сэргэ уйгулаах олоҕун уйансыбыт айыыныылаах, кэскиллээх үлэҕин үрдүктүк сыаналаман туран, 50 сааскын туолар түүнүгэр үбүлүйэйгүнэн итиитик эҕэрдэлиибит, уруйдуубут-айхаллыыбыт.

Эн истиг сыйыанын, үлэҕэр бэриилин ыччат дьонтор дьоҕун холобур буоллар, эдэрдэн эрчимнит эйэйбэтигэр, сайаҕас-сайдам саная сыдьаайа турарыгар, үөрүү-көтүү аргыстаһарыгар баҕарабыт.

Чурапчыттан Корякиннар, Соловьевтар, Лазаревтар, Чепаловтар, Старостина, Пинигина, Никонова, Дириҥтэн Аммосовтар, Пудова.

x x x

Оҕо көмүскэлин күнүнэн Чурапчы сэлиэниэтин «Мичээр» уһуйаанын коллективыгар

Үтүө сырдыктан биэрбит,
Эйбах түбүгү көрсүбүт
Барыа үлэһиттэргэ бүгүн
Оскуолаҕа атаарар кэрэ
Күөҥүтүнэн итии, истиг эҕэрдэ!
Барҕа, бастыҥ баһыаба,
Үтүө биһиги үлэһиттэрбит,
Дьоллоох, дорообай буолуг диэн
Алгыс тылбытын тиэрдэбит.
Үлэһиттэрбит барахсаттар
Сүрэхтэрэ сылаанын,
Саныалара кэрэтин,
Баҕалара үтүөтүн!
Барыта дьолу эрэ түстүүр,
«Мичээр» аатынан да мичээр,
Манна кэлбит мичээрдиир,
Өрүү үөрүү арыаллыыр,
Оҕо аймах уруйдуур.

Эҕэрдэни кытта «Мичээр» уһуйаан 1996 с. выпускниктара уонна киниилэр тэрилгэлэрэ.

БИЛЛЭРИИ

Дьокуускайга саҥа тиэлэх АТС үлэҕэ киирбитинэн сибэстэрэн, Дьокуускай абоненнарыгар тахсыы уларыйда. Урукку үлэлии турбут 2, 3, 4, 5, 6, 9 сыыппаралартан сабаланар нүөмэрдэрдээх АТС-тарга тахсыы уларыйбата. Ол эбэтэр 8-222-ххххх (ххххх—абонент нүөмэрин урукку 5 сыыппаралара).

Саҥа станцияҕа холбоммут 6 сыыппараларах абонента тахсыы: 2-222-хххххх (хххххх—абонент нүөмэрин 6 сыыппаралара).

«Сахателеком» Чурапчытаабы филиала.

БИҺИГИ ӨҢӨБҮТҮНЭН ТУҺАНЫН!

Саҥа тэриллибит «Чараҥ» ХЭТ ритуальнай оҥоҥу оҥорор (пааматынньык, плита кутар), ону таҥа тэрилтэлэр, оскуолалар аатларын алюминиевай плитаҕа кутан оҥорор. Сылаанта 23-397 тел. билсэргитигэр.

СҮТҮКТЭННИБИТ

Муус устар 25 күнүгэр Чурапчы сэлиэниэтигэр «Якутиодмелиорация» ПМК-тын таһыгар Данилов Степан Николаевич аатыгар бараллибит документтэрдээх (ол иһигэр «Жигули» автомашина документтара, водительскай права) кумааһыныыбын сүтэрдим.

Ким булбут, маннаҕа үлэ кэмигэр 21-263, үлэ кэнниттэн 21-639 телефоннарга билдэрэргитигэр көрдөһөбүн.

Айанныырга, сылдьарга, дьэ, кырдьык, ыарахан

Хаар уулуннa, ардахтар түһүтэлээн эрэллэр. Ол аҕыс Чурапчы дьоно бэрт өрдөөҥүттэн бадараанны кэтэхилэр, эрэйдэнэллэр. Улуус киниттэн транспортынан ыыпан тахсыбат сирдэрин элбэх, үүт тиэммит массынана даводна тиийбэт.

Бу боппуруос тоҕо кыайан быһаарыллыбатый? Атын улуустар, холобур, Уус-Алдан, Амма, Хаптагай бэртээхэй суоллаах-тар дии. Кадр суох диэн аспыт сыл тохсунньутугар суолу тутар-оҥорор учаастак 4 үлэһита Санкт-Петербурга баран аналлаах техникаҕа үөрэнэн кэлиттэрэ. Бэйиэхэ аналлаах техника, уп-харчы көрүллүбэтэ, дьэ, сүрдээх. Амма-лар суол проблемэтэ быһаарыллан, биһигин канадскай суол матыырынаах көрүллэн, оссо түһэрэлэры сылдьаллар. Бу суолу тутарга асфаллыырдаабар быдан аҕыйах харчы наада.

Суол хуҥаҕана сэйдэхтэрэ харыстыырын барыбыт. Эмиэ-тоҥ, ыраах-табаар, аҥыстык хонуталлар, техника урусхаллаах, суолунан айанныыр кэлэхханэ, ыйыгыс буолла сылдьаҕын.

Чурапчы улууһа биир үчүгэй уулуссата суох. Онноҕуллуохтааҕар эбии алдьатыллар. Дьиҥэр, Чурапчыттан аабар суол Охотскайы холбуурунан стратегическай суолталаах. Бу суол улахан потенциаллаах. Бу суолунан биһиги эйэлэрбит, аҕаларбыт сэриилэ барбыттара, Пинигин, Дмитриев, Иванов Олимпиадаттан кыайыы-хотуу кэтэллэрэ, кэлбиттэрэ.

Итинник суруйан туран, улууспут салалтата суолу оҥоруурга күүрэн хааран үлэлиригэр баҕарабын.

Михаил СЛЕПЦОВ,
гимназия X гуманитарнай кылааһын үөрэнээччитэ.

Кик-боксинг түһүлгэтигэр

Субу соторутааҕыта Саха сиринэ эдэр спортсменнэрэ — 19 оҕо, ол иһигэр биһиги улууспуттан 3 үөрэнээччи уонна тренер Дмитрий Винокуров, Санкт-Петербург куоракка тиийэн кик-боксингка күрэхтэстилэр.

—Бу түһүлгэҕэ барыта 32 куораттан 200-тэнэ эдэр спортсмен түмүстэ. Саха сириттэн аҕыс оҕо миэстэлэстэ, ол эрээри финалыыллан соҕотох биһиги уолбут, Чурапчы орто оскуолатын XI кылааһын үөрэнээччита Андрей Эверстов буолла. Кини сэттэ утарсаччыттан үстэрин кытта көрүстэ, уопсай түмүккэ иккис миэстэлэнэ. Эмиэ бу оскуолаҥы бүтэрээри сылдьар Дьячковскай Гаяа, гимназия үөрэнээччита Попов Женя үһүс миэстэлэнилэр,— диэн кэпсиир тренер.—Манна даҕатан эттэхха, Санкт-Петербургка олорор биир дойдулаахтарбыт көрсүһүүлэриттэр сыыппыттыбыт. Онно Андрейы күрэхтэһиигэ ситиһиилээхтик ыаттыбытын иһин 1 мил. солк. харчынан бириэмийэлээтилэр.

—Күрэхтэһиини бэйэтин тэрийии хайдаҕый?

—Судьуйалааһыны сөбүлэбэтибит. Балыйаллар. Холобур, Гаврил утарылаһаччытын иккитэ покаут ыытан баран ыыйтарда. Дьиҥэр, быраабыла быһыытынан, иккитэ дойдут спортсмен күрэхтэһиннэ туоруохтаах этэ.

—Ким үбүлэҥ бара сыыппыгыт?

—Улууспут тэриллэлэрэ «Агроснаб» АО (начальник В. Н. Филиппов), дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба холбоһуга (начальник В. Н. Портнягин), эт-үүт комбината (директор А. Т. Ноговицын), «Техкомэнэрго» филиала (начальник Е. Е. Борисов), биирдэ үөрэммит табаарыстарым Николай Захаров, Виктор Попов (хатылылар) көмөлөстүлэр. Маннан 17 мил. солк. барбыппыт да, сиэ-биир тиийбэтэ. Москваҕа кэлэн дирюовой училищеҕа үөрэнэр, бэйэм үөрэппит оҕолорбор хоно сыыппыбыт. Улуус спорду тэрийэччилэрэ даҕаны, үөрэх управлениета даҕаны солкуобайы да биэрбэтилэр. Көмөлөспүт дьоммут эрэллэрин толорбуппутуттан үөрэбин. Оҕолорго киниилэр спорду өйөөһүн тыыннаах холобурун көрдөрдүлэр, махталбыт улахан.

М. НИКОЛАЕВА.

■

Сибэккинэн симэнэн

Улуус дьаһалтатын дьиэ кэргэн, дьахтар проблемаларыгар уонна демографическай политикаҕа отделын уонна улуустаабы киин библиотека тэрийиилэриттэн сибэкки атыы-быыстапката буолла.

«Королевская бегония, филлакактус...», «Сыл буолаат сибэккилиир», «сибэккитэ наҕаа кыраныабай...» диир тыллар хойуутук ыйыллаллар. Ким тоҕоҕо атыылыырын, ханнык сибэккини хайдах көрөрүстэр туһунан кэпсэтии киэҥ.

—Мин декоративнай сибэккэ бирдэхтээхтэри мунньабын. «Среди цветов» фирмаҕа саная-стыыбын. Зиферойус наҕаа сибэккилиир,—диир саамай элбэх сибэккини атыылыы, көрдөрө аҕалбыт В. И. Трофимова.

—Миэхэ сибэкки бөҕө баар, транспорым суох буолан, кыайан аҕалбатым,— хомотор интернат-оскуолаттан сылдьар А. М. Абрамова.

Бэйэтэ кыайан кэлбэтэх В. Д. Васильева эмиэ сибэкки бөҕөнү ыыппыт. Эмиэ интернат-оскуолаттан В. А. Малышева сиэдэрэй сибэккилэриттэн кэйи эрэ үөрэр.

Сибэккини үүнэрээччилэр бэйэлэрин опыттарыттан кэпсэтилэр. Отдел начальника В. Д. Пинигина бу хас да сыл ыытыллыыбыт үтүө үгэйи улуус таһымыгар таһаарарга. Чурапчы сэлиэниэтин олохтоохо Г. Ф. Егоров дьон олорор уопсай дьаһалэрин тастарыгар эмиэ сибэккини олордорго этии киллэрдилэр. Быыстапкаҕа кыттыбыттарга, сибэкки атыылаабыттарга өйдөбүнньүк бэлэхтэри туттардылар.

«СО» корр.

САҺААПКА ХОМУЙАБЫТ

Аҕалан атыылыырга бэс ыйын 10 күнүгэр диэри маннык табаардарга сайаапка хомуйабыт:

—«Бирюса-6» холодильникка—3 мил. 150 тыс. солк.;

—2 камералаах «Бирюса-22» холодильникка—3 мил. 500 тыс. солк.;

—«Бирюса-14» тоҥоруор камераҕа—2 мил. 950 тыс. солк.

Төлөбүҥэ—утары харчынан ыыргытыгар.

Маннык телефоннарга билсиһиҥ: үлэ бириэмэтигэр —21-805, үлэ кэнниттэн—21-988.

АТЫЫЛЫЫБЫТ

Суһаллык швейцарскай илии, ат охсордорун уонна убаһа атан. Тел. 21-797.

x x x

Кухонный гарнитурдары (Польша), иккэ араастаах. Сыната чэпчэкэ. Чурапчы сэл. Орджоникидзе уул. 28 №-гэр билсэргитигэр.

x x x

Суһаллык 1996 сыл ыам ыйын 13 күнүгэр ыыллыыбыт саҥа «Москвич-2141» автомашинаны. Оҥо «Нарва» (сырдык халлаан күөҕэ), 2106 двигателлээх, коробкатын передачата бигэ сүһүөхтээх. Сыната—29 мил. солк. 22-181 тел. билсиг.

x x x

1989 сыллааҕы, 89 тыс. км сүүрбүт, Японияттан 1995 сыл ахсыннаы ыйга аҕаллыллыбыт, түйгун туруктаах «Тойота-Виста» автомашинаны. Чурапчы сэл. Миитээски Алаһын 1 №-дээх дьиэтигэр кэлэн эбэтэр 22-119, 21-819 телефоннарга билсэргитигэр.

x x x

МТЗ-082 мини-тракторы, 1 м 35 см кэтиттээх КМТ-8 от охсордоох, МТЗ-ПО5 500 кг уйуктаах прицептээх, 2 цилиндрдээх бензиннэн үлэлиир. Биир сайын үлэлэтибит, үчүгэй туруктаах.

Контдойо тахсыбыт, кырыыһалаах 6х7 м дьиэнэ.

Дириҥэ 26-284 тел. 8 чаастан киэһэ билсэргитигэр.

Тыыл, үлэ ветерана, Хоптоҕо нэйиилээгин олохтоохо

ЯКОВЛЕВА Варвара Дмитриевна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

—Кэргэнигэр күтүөтүгэр Эверстов Николай Ивановичка, оҕолоругар, кийиттэриигэр, сиэннэриигэр Чурапчыттан Варвара Дмитриевна биириэ төрөөбүт балта Анна Дмитриевна, кини оҕолоро Степан Петрович, Алексей Петрович, Владимир Петрович Брызгаевтар, кыыһа Елена Петровна уонна күтүөтэ Василий Иннокентьевич Красильниковтар, кийиттэрэ, сиэннэрэ.

—Кэргэнигэр убайдарыгар Эверстов Николай Ивановичка Марковтар.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-888, отделы — 21-868, общий — 21-866.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 54907. Объем—1 усл. п. лист. на 4-х страницах.

Заказ № 65. Чурапчинская улусная типография Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат», с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». Подписано в печать 31.05 18 ч. (гр. 18.00). Тираж 3389.

Автор суругар этиллэр саҥа редакция позициятыгар ыалдьы сөп түбэйэр буолбатын. Суруккы ийиллэр чаччилэр кирдьыктаахтыктарыгар ол-маҥнайа автор туох бэйиэ этэр.